

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1963/64, m. m.

I en till riksdagen den 15 februari 1963 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 49, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga härvid fogade förslag till

- 1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.;
- 2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur;
- 3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.;

dels bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen i övrigt hemställt.

De propositionen bifogade författningsförslagen är av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,¹ vilken enligt förordning den 27 april 1962 (nr 126) gäller till och med den 30 juni 1963, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1964.

¹ Senaste lydelse, se beträffande 1 § SFS 1953:373, beträffande 8 § SFS 1960:337, beträffande 9 § SFS 1959:108 och beträffande 12 § SFS 1956:202.

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur,¹ vilken enligt förordning den 27 april 1962 (nr 127) gäller till och med den 30 juni 1963, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1964.

Förslag

till

Förordning

om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.,² vilken enligt förordning den 27 april 1962 (nr 128) gäller till och med den 30 juni 1963, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1964.

Departementschefen har anfört följande.

»Avkastningen av det svenska havsfisket har under senare år stigit betydligt. Enligt nu tillgängliga definitiva uppgifter utgjorde totalfångsten för år 1961 drygt 267 miljoner kilogram med ett värde av 188 miljoner kr. Fångsten översteg i fråga om både kvantitet och värde tidigare års fångster med undantag för 1959 års fångstkvantitet som var obetydligt större. För år 1962 beräknar jordbruksnämnden att såväl fångstmängden som fångstvärdet avsevärt överstigit 1961 års nivå och uppgått till respektive 290 miljoner kilogram och 217 miljoner kr. Ökningen under år 1962 beräknas i huvudsak ha hänfört sig till västkustens fångstområde.

Kännetecknande för utvecklingen inom det svenska havsfisket efter andra världskriget har varit en övergång till större båtar och kraftigare motorer samt ökad användning av olika tekniska hjälpmedel för att höja fiskets avkastning. Antalet fiskare har samtidigt successivt minskat på samtliga kust-

¹ Senaste lydelse, se beträffande 4 och 6 §§ SFS 1960: 338, beträffande 7 § SFS 1959: 109, beträffande 11—14 §§ SFS 1960: 428 samt beträffande den vid förordningen fogade bilagan SFS 1959: 109; 15 § upphävd genom SFS 1960: 428.

² Senaste lydelse, se beträffande 4 § SFS 1960: 339 samt beträffande den vid förordningen fogade bilagan SFS 1959: 110.

sträckor. Under år 1961 har skett en fortsatt nyanskaffning och modernisering inom fiskeflottan. Den aktivitet som under år 1961 utvecklades i detta hänseende har år 1962 avtagit något. Antalet yrkesfiskare har under år 1961 fortsatt att minska på ost- och sydkusten. För västkusten redovisas för första gången sedan år 1948 en ökning av antalet yrkesfiskare. Ökningen, som utgör drygt 2 procent och i sin helhet faller på Göteborgs och Bohus län, synes enligt vad jordbruksnämnden uppger stå i samband med expansionen av norrsjösillfisket och fisket efter råka under senare år.

Priserna till fiskare för de i Sverige ilandförda fångsterna har enligt nu tillgängliga uppgifter för de tre första kvartalen 1962 på västkusten i allmänhet varit betydligt högre än under motsvarande kvartal år 1961. För sydkusten visar motsvarande jämförelse mindre prishöjningar under två av kvartalen men lägre priser under ett av kvartalen. Vid utrikes ilandföring av sill har fiskarna under år 1962 erhållit avsevärt bättre priser än under år 1961. Detta förhållande har varit av stor betydelse för västkustfisket, som under år 1962 avsatt mer än 70 procent av fångsterna av sill direkt i utrikes hamnar.

Såväl exporten som importen av fisk och fiskprodukter har ökat under år 1962. Fiskets karaktär av exportnäring har detta år liksom de senast föregående åren varit påtaglig. Utförseln, inberäknat ilandföring i utrikes hamnar, har under året utgjort drygt hälften av det svenska havsfiskets totala fångstmängd. Handelsutbytets struktur har varit densamma som under tidigare år. Sålunda har i huvudsak prisbillig fisk — främst sill — exporterats, medan importen omfattat dyrare fiskslag och beredda fiskvaror. Exportökningen under år 1962 hänför sig helt till direktlandningarna i utrikes hamnar, medan den övriga exporten minskat. Undantag utgör dock utförseln av fiskkonserver som ökat. Beträffande direktlandningarna har skett en förskjutning i fråga om avsättningsområdena. Landningarna i Danmark har sålunda nära nog fördubblats under år 1962, medan de minskat starkt i Västtyskland och Storbritannien. Uppgången i importen, som endast hänför sig till värdet, beror på höjda importpriser samt ökad införsel av mera dyrbara produkter, såsom frysta filéer. Konsumtionen inom landet av fisk och fiskprodukter beräknas under det sistlidna året ha ökat något. Ökningen hänför sig i huvudsak till importerade frysta filéer.

Såsom förut anförts har Kungl. Maj:t genom beslut den 19 februari 1960 uppdragit åt jordbruksnämnden att — i anslutning till viss i artikel 28 EFTA-konventionen omfördad undersökning — under samråd med representanter för fiskerinäringen och andra därav berörda utreda frågan om utformningen av prisregleringssystemet på fiskets område och därmed sammanhängande spörsmål samt att till Kungl. Maj:t inkomma med därav föranledda förslag. Undersökningen enligt artikel 28 i EFTA-konventionen, som skulle vara avslutad före den 1 januari 1962, har emellertid i samband med att vissa EFTA-länder inlett eller begärt förhandlingar om anslutning till EEC nedlagts tills vidare med avsikt att återupptas först då något av kon-

ventionsländerna så begär. Arbetet med det åt jordbruksnämnden lämnade utredningsuppdraget, som pågår genom särskilt tillkallad utredningsman, har mot den bakgrunden ännu inte kunnat fullföljas. I detta sammanhang har jag inhämtat att jordbruksnämnden har för avsikt att särskilt påskyn- da sin översyn av den sedan mitten av 1930-talet gällande handelsreglering- en på strömning för att så snart som möjligt kunna framlägga förslag i denna fråga. Jag har vidare inhämtat att inom ostkustfiskets organisationer sedan länge pågår utredningar som syftar till en mera genomgripande ra- tionalisering av verksamhetsformerna för att åstadkomma en bättre anpass- ning till ändrade förhållanden i fråga om produktion och distribution. Bland fiskarna — framförallt inom Stockholmsregionen — har också framkommit delade meningar om handelsregleringens ändamålsenlighet. Det synes mig därför angeläget att dessa utredningar snarast slutförs och att förslag till konkreta förbättringar framläggs.

Behov av fortsatt prisstöd för fiskarna föreligger, såsom jordbruksnäm- den framhållit, såvitt nu kan bedömas även för nästa budgetår. P r i s r e g- l e r i n g s v e r k s a m h e t e n torde därför böra bibehållas också under budgetåret 1963/64. I avbidan på att nyssnämnda utredningsarbete kan full- följas torde prisregleringen böra handhas i huvudsak på samma sätt som hittills, d. v. s. i stort sett i enlighet med de uttalanden i ämnet som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen 1951: 81.

Prisregleringen är för närvarande grundad på förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Giltighetstiden för denna, som utgår den 30 juni 1963, bör förlängas med ett år. Reglering- en torde även under budgetåret 1963/64 i princip böra bedrivas så, att me- delsbehovet för att upprätthålla den i huvudsak kan täckas av till prisregle- ringskassan inflytande medel. Bemyndigandet för jordbruksnämnden att uppta regleringsavgifter synes under budgetåret 1963/64 böra bibehållas i den omfattning, som förekommit under de senare åren.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår bör enligt min me- ning inte heller under nästa budgetår hinder möta att — under särskilda förhållanden och på de villkor, som fastställs av Kungl. Maj:t — använda be- hållningen i prisregleringskassan för l å n till prisregleringsföreningarna på fiskets område för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Jag tillstyrker vidare jordbruksnämndens förslag, att prisregleringsförening- arna skall få disponera de k r e d i t e r, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1963/64.

Vad jordbruksnämnden anfört rörande skyddet för avsättningen inom landet av f l a d e n s i l l föranleder inte någon erinran från min sida. I princip synes sålunda under nästa budgetår förbudet mot försäljning av is- landssill under viss del av året inte böra upprätthållas och inte heller synes under samma tid utfärdandet av importlicenser för annan beredd sill än is- landssill böra inställas.

Regleringen av i m p o r t e n o c h e x p o r t e n av fisk m. m. sker för närvarande med stöd av bland annat förordningarna den 5 juni

1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 372) samt angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. (nr 374). Även giltighetstiden för nämnda förordningar, som utgår den 30 juni 1963, bör förlängas till och med den 30 juni 1964.

Även för nästa budgetår torde, såsom jordbruksnämnden föreslagit, *importregleringen* böra anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som nämnden ägt tillämpa under innevarande budgetår, varvid nämnden liksom hittills bör få företa de jämkningar, som kan bli erforderliga på grund av bestämmelserna i EFTA-konventionen eller av åtaganden inom andra internationella organisationer.

Med utgångspunkt från jordbruksnämndens beräkning av de medel, som genom uttagande av *införselavgifter* å frysta och färska filéer av gråsej, kolja, kungsfisk, torsk och vitling kan komma att inflyta under budgetåret 1963/64, torde inkomsterna av införselavgifterna för närvarande kunna uppskattas till ett belopp av omkring 1,2 miljoner kr. Jag kan ansluta mig till nämndens förslag, att de för budgetåret 1963/64 inflytande införselavgiftsmedlen disponeras på i huvudsak samma sätt som prisregleringsavgifterna och sålunda i första hand används för att täcka de löpande utgifter, som erfordras för att upprätthålla prisregleringen.

Regleringen av exporten av fisk på marknader med centraliserad import bör under budgetåret 1963/64 handhas i enlighet med de för denna export nu gällande allmänna grunderna. Likaså bör regleringen av exporten till övriga marknader jämväl under nästa budgetår ordnas efter i huvudsak de grunder, som följts under innevarande budgetår.

För att täcka kostnaden för en befattning som *fiskexportrepresentant* har under budgetåret 1962/63 fått tas i anspråk ett belopp av högst 100 000 kr. från de för samma budgetår genom upptagande av införselavgifter på fiskets område inflytande eller dessförinnan influtna medlen. Kostnaderna för befattningen bör, såsom jordbruksnämnden föreslagit, även för budgetåret 1963/64 intill ett belopp av högst 100 000 kr. få täckas med införselavgiftsmedel, som upptas eller upptagits på fiskets område.

För budgetåret 1962/63 har vidare medgetts, att för att bestrida ett eventuellt tillskott till kostnaderna för *konservkontrollen* samt sådana kostnader för *kvalitetskontrollen av andra fiskvaror än konserver*, som inte kan täckas genom inflytande kontrollavgifter, får tas i anspråk ett belopp av högst 50 000 kr. ur de för nämnda budgetår inflytande eller dessförinnan influtna införselavgiftsmedlen på fiskets område.

Mot jordbruksnämndens uttalande att redan tillgängliga medel synes förslå för att täcka kostnaderna för *konservkontrollen* under nästa budgetår har jag intet att erinra. Såsom framhölls vid anmälan av propositionen 1958: 71 förutsätter jag, att även i fortsättningen vid export av normal omfattning kostnaderna för *konservkontrollen* i sin helhet skall täckas genom kontrollavgifterna och att avgifterna skall höjas, därest de normala kontrollkostnaderna skulle stiga. Vad gäller finansieringen av *kvalitetskontrollen av andra fiskvaror än konserver* finner jag mig böra förorda jordbruksnämndens för-

slag att härtill må, i den mån kostnaderna inte kan täckas av inflytande kontrollavgifter, disponeras ett belopp av högst 50 000 kr. av införselavgiftsmedel, som upptas eller upptagits på fiskets område.

Av införselavgiftsmedel på fiskets område har vidare under innevarande år disponerats 100 000 kr. till den av centralnämnden för fiskpropaganda bedrivna verksamheten. Centralnämnden har nu i skrivelse till jordbruksnämnden med hänsyn till ökade kostnader och önskvärdheten att kunna ge propagandaverksamheten en volym motsvarande de senaste årens verksamhet föreslagit att beloppet för budgetåret 1963/64 ökas till 125 000 kr. För egen del vill jag inte motsätta mig att för budgetåret 1963/64 ett belopp av högst 125 000 kr. disponeras till den av centralnämnden för fiskpropaganda bedrivna verksamheten. Erforderligt belopp bör, på motsvarande sätt som under innevarande budgetår, utgå ur de genom upptagande av införselavgifter på fiskets område för budgetåret 1963/64 inflytande eller dessförinnan influtna medlen.»

Utskottet. Enligt propositionen föreligger alltjämt behov av prisstöd åt fiskerinäringen. Kungl. Maj:t föreslår därför, att prisregleringsverksamheten — i avvaktan på de förslag, som kan framkomma med anledning av den pågående utredningen om utformningen av ifrågavarande verksamhet på fiskets område — bör bibehållas under budgetåret 1963/64 och i huvudsak handhas på samma sätt som hittills. Utskottet har intet att invända mot Kungl. Maj:ts förslag och förordar därför, att riksdagen förlänger giltighetstiden för förordningen om viss reglering av handeln med fisk, m. m. (1952: 320) intill den 1 juli 1964. Prisregleringsverksamheten bör även under budgetåret 1963/64 i princip bedrivas så, att medelsbehovet för att upprätthålla densamma i huvudsak kan täckas av till prisregleringskassan inflytande medel.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår bör i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag behållningen i prisregleringskassan få användas för lån till prisregleringsföreningarna på fiskets område för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export. Utskottet finner likaså, att prisregleringsföreningarna jämväl under nästa budgetår bör få helt utnyttja de krediter, för vilka staten ställt garanti.

Vad Kungl. Maj:t förordat i fråga om regleringen av importen och exporten av fisk m. m. föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker således, att giltighetstiden för införselavförordningen (1953: 372) och utförselavförordningen (1953: 374) förlänges till och med den 30 juni 1964.

Enligt propositionen synes redan tillgängliga medel förslå för att täcka kostnaderna för konservkontrollen under nästa budgetår. Vad gäller finansieringen av kvalitetskontrollen av andra fiskvaror förordar Kungl. Maj:t, att härtill må, i den mån kostnaderna inte kan täckas av inflytande kontrollavgifter, disponeras ett belopp av högst 50 000 kr. av införselavgiftsmedel. Mot förslaget har utskottet intet att invända.

Då utskottet även kan ansluta sig till övriga av Kungl. Maj:t i förevarande sammanhang framlagda förslag, hemställer utskottet,
att riksdagen må

A. anta förslagen till följande förordningar:

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

B. medge, att för tiden till och med den 30 juni 1964 reglering av priserna på fisk ävensom importen och exporten av fisk av vissa slag jämte vad därmed sammanhänger må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i det föregående samt

C. bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att under budgetåret 1963/64 för lån i Sveriges kreditbank mot gängse ränta ställa garanti dels åt Sydkustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 2 000 000 kr. jämte ränta, dels åt Väst kustfisk, förening u. p. a., intill ett belopp av 3 000 000 kr. jämte ränta.

Stockholm den 28 mars 1963

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Hjalmar Nilsson, Lage Svedberg, Bertil Andersson, Nils Hansson, Hermansson*, Berg, Gunnar Pettersson, Ringaby, Hedström* och Per Petersson*;

från a n d r a kammaren: herrar Hansson i Skegrie, herrar Arweson*, Johanson i Västervik*, Nilsson i Lönsboda, Johansson i Öckerö, Eskilsson i Lickenäs, Johansson i Simrishamn*, Stiernstedt*, fru Edin och herr Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen.